

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 297/05-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. októbra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., bytom B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 344/99, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2005 doručená sťažnosť I. K. K., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 344/99 o neplatnosť platobného výmeru.

Podľa tvrdenia sťažovateľa na okresnom súde prebieha konanie vedené pod sp. zn. 5 C 344/99 o neplatnosť platobného výmeru na nájomné za užívanie bytu a služby s ním spojené s účinnosťou od 1. marca 1999. Výzvou zo 4. apríla 2005 bol sťažovateľ (žalobca) vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie vo výške 1 000 Sk. Listom zo 4. júla 2005 okresný súd oznámil sťažovateľovi, že uznesením z 15. apríla 2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. mája 2005 a o ktorom sťažovateľ nemal žiadnu vedomosť, bolo odvolacie konanie zastavené a že z toho titulu bude sťažovateľovi vrátený súdny poplatok, ktorý medzitým uhradil sťažovateľ na účet okresného súdu. Na tento list reagoval sťažovateľ svojím listom zo 16. júla 2005 adresovaným okresnému súdu, v ktorom oznámil, že proti tomuto uzneseniu sa nemohol v zákonnej lehote ani odvolať, ani ho prevziať, pretože od 20. apríla 2005 do 18. mája 2005 bol sťažovateľ hospitalizovaný, čo preukázal aj lekárskeho potvrdením. Súčasne požiadal súd o opakované doručenie predmetného uznesenia a o odpustenie zmeškanej lehoty.

Sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v tom, že bolo odvolacie konanie zastavené a vidí v tom odopretie práva na spravodlivosť a nerešpektovanie princípu práva na súd.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ich ochrane postupom Okresného súdu v Bardejove v konaní vedenom u neho pod č. k. 5 C 344/99 porušené boli.

2. Prikazuje Okresnému súdu Bardejov v právnej veci pod č. k. 5 C 344/99 konať ďalej.

3. Priznáva I. K. K. primerané finančné zadošťačenie vo výške 40 tis. Sk (slovom štyridsaťtisíc korún slovenských), ktoré je mu povinný Okresný súd v Bardejove uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ukladá Okresnému súdu v Bardejove uhradiť vzniklé trovy tohto konania na označený účet právneho zástupcu sťažovateľa, a to do 15-tich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd vyzval okresný súd na zaslanie predmetného súdneho spisu. Spis okresného súdu spolu s vyjadrením predsedu okresného súdu bol doručený ústavnému súdu 27. septembra 2005. Predseda okresného súdu vo vyjadrení uvádza, že nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa o porušení jeho základných práv okresným súdom. Okresný súd v súlade s § 12 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie. Postup okresného súdu bol v zhode so zákonom o súdnych poplatkoch a so zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Z tohto dôvodu podľa názoru predsedu okresného súdu nie je možné akceptovať tvrdenie sťažovateľa o odňatí práva na súdnu ochranu a navrhuje sťažnosť sťažovateľa odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, keď sťažovateľ nesplnil niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto

preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenejšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v prvom rade v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, pričom tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré uvedené ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Ďalej uviedol, že postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Napokon zdôraznil, že ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súde, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesným práv účastníkov konania chránených zákonmi (napr. OSP) je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou podľa čl. 11 ústavy (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

Čl. 6 ods. 1 dohovoru sa každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súd. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu.

V predmetnej právnej veci boli vykonané tieto úkony:

Dňa 15. apríla 2005 okresný súd vydal uznesenie o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku vo výške 1 000 Sk za podané odvolanie proti prvostupňovému rozsudku.

Dňa 20. apríla 2005 bolo sťažovateľovi (žalobcovi) doručované uznesenie o zastavení konania. Doručenie bolo neúspešné.

Dňa 21. apríla 2005 bolo vykonané opakované doručenie uznesenia o zastavení konania. Opäť neúspešne.

Na doručenke bol 25. apríl 2005 vyznačený ako deň doručenia pri uplatnení fikcie doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP.

Dňa 23. júna 2005 bol zaplatený súdny poplatok v hodnote 200 Sk.

Dňa 4. júla 2005 bol daný príkaz na vrátenie zaplateného súdneho poplatku vo výške 200 Sk žalobcovi z dôvodu, že konanie bolo už zastavené uznesením z 15. apríla 2005.

Dňa 14. júla 2005 bol žalobcom zaplatený súdny poplatok vo výške 800 Sk.

Dňa 18. júla 2005 sa v spise nachádza úradný záznam, že žalobca študoval spis.

Dňa 18. júla 2005 žalobca oznámil okresnému súdu, že uznesenie o zastavení súdneho konania neprevzal z dôvodu, že v čase doručovania bol hospitalizovaný na oddelení psychiatrie (od 20. apríla 2005 do 18. mája 2005). Svoju hospitalizáciu doložil lekárskeym potvrdením. Požiadal o opätovné doručenie predmetného uznesenia.

Dňa 26. augusta 2005 okresný súd opätovne doručoval žalobcovi uznesenie o zastavení konania.

Dňa 30. augusta 2005 podal žalobca odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania.

Dňa 19. septembra 2005 bol žalobca vyzvaný na doplatenie súdneho poplatku vo výške 200 Sk za odvolanie z dôvodu, že 4. júla 2005 mu bola táto suma vrátená.

Podľa § 47 ods. 2 OSP ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Na základe sťažnosti a na základe vyžiadaného spisu okresného súdu dospel ústavný súd k záveru, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 5 C 344/99 nedošlo

k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ neprevzal uznesenie o zastavení konania, pretože sa v čase doručovania nezdržiaval v mieste svojho trvalého pobytu, a teda nemôže byť uplatnená domnienka doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP. Okresný súd v čase doručovania uznesenia o zastavení konania a následne, keď uplatňoval domnienku doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP, nemal vedomosť o hospitalizácii sťažovateľa. Teda nejde tu o chybu spôsobenú okresným súdom. Sťažovateľ až následne informoval okresný súd o svojej hospitalizácii a do spisu potom doložil aj lekárske potvrdenie o tejto hospitalizácii. V konaní vedenom na okresnom súde sa po preukázaní lekárskeho potvrdenia o hospitalizácii sťažovateľa opätovne doručovalo uznesenie o zastavení konania, proti ktorému sťažovateľ podal odvolanie. Teda okresný súd po preukázaní lekárskeho potvrdenia o hospitalizácii sťažovateľa v čase doručovania uznesenia okresného súdu o zastavení súdneho konania riadne ďalej pokračuje v súdnom konaní, ešte raz doručil sťažovateľovi uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, proti ktorému sťažovateľ podal odvolanie. Keďže okresný súd riadne pokračuje v konaní po preukázaní, že sťažovateľ sa v čase doručovania uznesenia okresného súdu nezdržiaval v mieste doručenia, vylučuje to záver, že v konaní došlo k namietanému porušeniu uvedených základných práv sťažovateľa.

V súčasnosti nemožno zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti odstrániť. Preto ústavný súd neskúmal splnenie ostatných procesných podmienok.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2005